

บทความวิชาการ

การวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยาในงานวิจัยทางการพยาบาล: บทเรียนจากประสบการณ์การฝากครรภ์ล่าช้าของสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้

Received: 24 October 2024

Revised: 21 April 2025

Accepted: 29 April 2025

โศรยา นิยะ พยม.¹ บุรณคนัส จันทศิริพุทธ พย.ม.^{2*}อัจฉรวดี ศรียะศักดิ์ ปร.ด.³ สิริณกร ศุภวรรณ⁴

บทคัดย่อ

บทนำ: การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาเป็นแนวทางสำคัญในการเข้าใจประสบการณ์ชีวิตในบริบทสุขภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จังหวัดชายแดนใต้ของไทยมีอัตราการเสียชีวิตของมารดาและทารกสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ การศึกษาเชิงลึกจึงมีความจำเป็น

วัตถุประสงค์: เพื่อวิเคราะห์การใช้วิถีชีวิตเชิงปรากฏการณ์วิทยาในงานวิจัยทางการพยาบาล และนำเสนอบทเรียนจากประสบการณ์การฝากครรภ์ล่าช้าของสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้

ประเด็นสำคัญ: บทความนี้เสนอการวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยาในงานวิจัยทางการพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์การฝากครรภ์ล่าช้าของสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้ การวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยาช่วยให้เข้าใจความหมายและแก่นแท้ของประสบการณ์ชีวิตของสตรีมุสลิมตั้งครรภ์

สรุป: การวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยาแสดงให้เห็นคุณค่าของการใช้วิถีชีวิตเชิงปรากฏการณ์วิทยาในการทำความเข้าใจประสบการณ์ด้านสุขภาพในแต่ละบริบทที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ: บุคลากรสุขภาพควรผสมผสานแนวทางศาสนาอิสลาม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการแพทย์แผนปัจจุบัน เพื่อพัฒนาโปรแกรมการดูแลที่เหมาะสม การส่งเสริมการดูแลตนเองระหว่างตั้งครรภ์ควรตั้งอยู่บนความเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อปรับปรุงผลลัพธ์ทางสุขภาพของมารดาและทารกในพื้นที่

คำสำคัญ: วิจัยปรากฏการณ์ ฝากครรภ์ล่าช้า สตรีมุสลิม

¹ อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา

* Corresponding author E-mail: soraya@bcnyala.ac.th

^{2,4} อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา

³ ผู้อำนวยการ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา

Phenomenological Analysis in Nursing Research: Lessons from Late Antenatal Care Experiences of Muslim Women in Thailand's Southern Border Provinces.

Soraya Niha M.N.S.^{1*} Boonkanas Chantarasiripoot M.N.S..^{2*}
Atcharawadee Sriyasak.³ Sirinporn Sukarawan M.N.S..⁴

Abstract

Introduction: Phenomenological research is vital for understanding life experiences in healthcare settings, particularly in culturally diverse areas. Thailand's southern border provinces experience maternal and infant mortality rates that are higher than the national average, which makes in-depth studies essential.

Objectives: To analyze the application of phenomenological methodology in nursing research and present lessons learned from the experiences of delayed antenatal care among Muslim women in the southern border provinces.

Key issues: This article presents a phenomenological analysis in nursing research, particularly focusing on Muslim women's delayed antenatal care experiences in the southern border provinces. The analysis assists in understanding the meaning and essence of the life experiences of pregnant Muslim women.

Conclusion: Phenomenological analysis highlights the importance of employing phenomenological research methods to understand health experiences in their specific contexts effectively.

Implications: Healthcare personnel should integrate Islamic approaches, local wisdom, and modern medicine to develop suitable care programs. Promoting self-care during pregnancy should be rooted in an understanding of cultural diversity to enhance maternal and infant health outcomes in the area.

Keywords: Phenomenological Research, Late Antenatal Care, Muslim Women

¹ Instructor,Boromrajonani Nursing College of Yala, Faculty of nursing,Praboromarajchanok Institute

* Corresponding author E-mail: soraya@bcnyala.ac.th

^{2,4} Instructor,Boromrajonani Nursing College of Yala, Faculty of nursing,Praboromarajchanok Institute

³ Director,Boromrajonani Nursing College of Yala, Faculty of nursing,Praboromarajchanok Institute

บทนำ

การวิจัยทางการพยาบาลมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อยกระดับคุณภาพการดูแลผู้ป่วย ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการพยาบาล เนื่องจากมุ่งเน้นการศึกษาประสบการณ์มนุษย์ในบริบทที่เป็นจริง โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อประสบการณ์ของบุคคล ปรากฏการณ์วิทยาได้รับความนิยมในวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพราะสามารถให้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับประสบการณ์สุขภาพและการเจ็บป่วยของผู้รับบริการ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการดูแลที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม การสำรวจประสบการณ์ของผู้อื่นช่วยค้นพบข้อมูลเชิงลึกที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน จึงเป็นวิธีการที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาทางการพยาบาล¹⁻²

ในบริบทของประเทศไทย จังหวัดชายแดนภาคใต้มีอัตราการเสียชีวิตของมารดาและทารกสูงกว่าพื้นที่อื่นของประเทศ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือการใช้บริการดูแลมารดาที่ต่ำกว่าเกณฑ์³ โดยในจังหวัดปัตตานี มีเพียงร้อยละ 70.2 ของสตรีตั้งครรภ์ที่ใช้บริการฝากครรภ์ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ระดับประเทศที่ร้อยละ 98.1⁴ การศึกษาที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจใช้บริการดูแลสุขภาพมารดาของสตรีความเชื่อทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับมุมมองเรื่องเพศ ความสุภาพเรียบร้อย รวมถึงอุปสรรคด้านภาษา ล้วนส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของสตรีในพื้นที่

บทความนี้นำเสนอการวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยาในงานวิจัยทางการพยาบาล โดยเฉพาะประสบการณ์การฝากครรภ์ล่าช้าของสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของวิธีวิจัยปรากฏการณ์วิทยาในการทำความเข้าใจประสบการณ์ด้านสุขภาพในบริบทที่มีความเฉพาะทางวัฒนธรรมและศาสนา อันจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์การประยุกต์ใช้วิธีวิทยาเชิงปรากฏการณ์วิทยาในการศึกษาปัญหาทางการพยาบาลที่มีบริบทเฉพาะทางวัฒนธรรม
2. เพื่อสำรวจและทำความเข้าใจประสบการณ์การฝากครรภ์ล่าช้าของสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านกระบวนการวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยา
3. เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติในการจัดบริการฝากครรภ์ที่มีความละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรมและสอดคล้องกับความต้องการของสตรีมุสลิมตั้งครรภ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เนื้อเรื่อง

ปรากฏการณ์วิทยาในงานวิจัยทางการพยาบาล

ปรากฏการณ์วิทยาได้กลายเป็นส่วนสำคัญในวิชาชีพการพยาบาลด้วยแนวทางที่มีความละเอียดอ่อนต่อมิติความเป็นมนุษย์ ซึ่งสร้างดุลยภาพกับกระแสปัจจุบันของการดูแลสุขภาพที่มุ่งเน้นแนวปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักฐานเชิงประจักษ์ Paterson และ Zderad ได้นำเสนอแนวคิด "Humanistic Nursing" ในปี 1976 โดยเน้นย้ำคุณค่าของการอธิบายปรากฏการณ์ทางการพยาบาลผ่านการพัฒนาทฤษฎี พวกเขาค้นพบว่าปรากฏการณ์วิทยาให้กรอบแนวคิดอันทรงพลังในการศึกษา อธิบาย และพัฒนาศาสตร์และศิลป์ของการพยาบาล

ปรากฏการณ์วิทยามีความสำคัญยิ่งในการวิจัยทางการพยาบาลเพราะเปิดโอกาสให้นักวิจัยเข้าถึงและเข้าใจประสบการณ์ชีวิตของผู้ป่วยและผู้ให้บริการสุขภาพอย่างลึกซึ้ง¹⁻² ท่ามกลางแรงกดดันในระบบการพยาบาลปัจจุบันที่มุ่งเน้นการปฏิบัติตามแนวทางที่เป็นมาตรฐานและอิงหลักฐานเชิงประจักษ์ ดังที่ Cole และคณะ (2022)⁵ ได้ชี้ให้เห็นการดูแลที่คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้ป่วยกำลังเผชิญความท้าทายอย่างมาก

การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาเปิดประตูสู่ความเข้าใจประสบการณ์ชีวิตของผู้ป่วยและผู้ให้บริการสุขภาพในมิติที่วิธีวิจัยแบบอื่นไม่สามารถเข้าถึงได้ โดยเฉพาะในบริบทของการดูแลสตรีมุสลิมตั้งครรภ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิธีวิทยานี้ช่วยให้เข้าใจความหมายและแก่นแท้ของประสบการณ์ชีวิตของพวกเธอ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาแนวทางการดูแลที่มีความละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรมและตอบสนองความต้องการเฉพาะของกลุ่มประชากรที่มีความเปราะบางนี้

ประสบการณ์การฝากครรภ์ล่าช้าของสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้

1.บริบททางสังคมและวัฒนธรรม

จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยมีเอกลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่โดดเด่น แตกต่างจากภูมิภาคอื่นของประเทศ ประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิมที่ดำรงชีวิตตามหลักศาสนาอย่างเคร่งครัด ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติด้านสุขภาพและรูปแบบการเข้ารับบริการทางการแพทย์ พื้นที่นี้ประสบปัญหาสถิติสาธารณสุขที่น่ากังวล โดยเฉพาะอัตราการเสียชีวิตของมารดาและทารก (MMR และ IMR) ที่สูงกว่าระดับประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือการเข้าถึงบริการดูแลมารดาที่ต่ำกว่ามาตรฐาน โดยในจังหวัดปัตตานี มีสตรีตั้งครรภ์เพียงร้อยละ 70.2 ที่เข้ารับบริการฝากครรภ์ (ANC) ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศที่ร้อยละ 98.1⁷ อย่างเห็นได้ชัด

2.ปัจจัยที่มีผลต่อการฝากครรภ์ล่าช้าของสตรีมุสลิม

การวิจัยที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าปัจจัยทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อพฤติกรรมการใช้บริการดูแลสุขภาพมารดาของสตรี โดยเฉพาะความเชื่อทางวัฒนธรรมที่กำหนดมุมมองเรื่องเพศ หลักการรักษาความสุภาพเรียบร้อย ตลอดจนข้อจำกัดด้านภาษา ล้วนเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพ⁷ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อัตราการใช้บริการดูแลมารดาที่ต่ำและความล่าช้าในการเข้ารับบริการมีความสัมพันธ์โดยตรงกับระบบความเชื่อตามประเพณี คุณค่าทางวัฒนธรรม ข้อจำกัดเกี่ยวกับเสรีภาพในการเดินทางและการตัดสินใจของสตรี หลักปฏิบัติทางศาสนา รวมถึงประสบการณ์ที่เผชิญกับความรุนแรงในพื้นที่ ปรากฏการณ์ที่น่าสนใจคือ แม้จะมีหลักฐานทางวิชาการยืนยันว่าอัตราการเสียชีวิตของทารกสูงขึ้นในกลุ่มสตรีที่คลอดกับหมอตำแย (TBA) ที่บ้าน แต่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมอตำแยยังคงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เนื่องจากสตรีมุสลิมรู้สึกปลอดภัยและสบายใจกับหมอตำแยซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและสื่อสารด้วยภาษาท้องถิ่นได้ สตรีมุสลิมมีความพึงพอใจอย่างยิ่งต่อผู้ให้บริการที่เป็นเพศหญิงซึ่งเคารพในหลักการของพวกเธอที่ต้องการปกปิดร่างกายและรักษาความเป็นส่วนตัวในสาธารณะ⁷

3.ประสบการณ์การดูแลตนเองระหว่างตั้งครรภ์ของวัยรุ่นมุสลิม

การวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาประสบการณ์การดูแลตนเองระหว่างตั้งครรภ์ของวัยรุ่นมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เผยให้เห็นมิติสำคัญ 3 ประการที่หล่อหลอมพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยประการแรก การดูแลตนเองตามแนวทางอิสลาม ซึ่งเป็นรูปแบบการดูแลที่มีรากฐานจากหลักคำสอนและแนวปฏิบัติทางศาสนาอิสลาม มีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อวิถีปฏิบัติด้านสุขภาพของสตรีมุสลิมตั้งครรภ์ ประการที่สอง การดูแลตนเองตามแนวทางชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนภูมิปัญญา ความเชื่อ และแนวปฏิบัติที่สืบทอดกันมาในชุมชน โดยมีลักษณะเฉพาะที่อาจแตกต่างไปจากองค์ความรู้ทางการแพทย์แผนปัจจุบัน ประการที่สาม การดูแลตนเองตามแนวทางการแพทย์แผนปัจจุบัน ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามคำแนะนำและแนวทางของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่อิงกับหลักฐานเชิงประจักษ์และความรู้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่ ซึ่งอาจแตกต่างจากแนวทางการแพทย์แผนปัจจุบัน ส่วนการดูแลตนเองตามแนวทางการแพทย์แผนปัจจุบัน เป็นการดูแลตามคำแนะนำของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข⁸

การวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยาในการศึกษาประสบการณ์การฝากครรภ์ล่าช้า

การประยุกต์ใช้วิธีวิทยาเชิงปรากฏการณ์วิทยา

การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาให้ความสำคัญกับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ตามที่รับรู้และตีความโดยผู้เข้าร่วมวิจัยเอง โดยมีจุดมุ่งหมายในการค้นหาและอธิบายโลกแห่งจิตสำนึกของบุคคลในฐานะที่เป็นความจริง⁶เชิงประสบการณ์ของพวกเขา เมื่อนำมาใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์การฝากครรภ์ล่าช้าของสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แนวทางนี้ช่วยให้เข้าถึงความหมายเชิงลึกและสาระสำคัญที่แท้จริงของประสบการณ์ชีวิตของพวกเขา

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลของ Colaizzi⁹ เป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยา โดยมีจุดเด่นที่การค้นหาแบบแผนและประเด็นร่วมจากข้อมูลที่หลากหลาย มากกว่าการเน้นลักษณะเฉพาะรายบุคคล กระบวนการนี้เอื้อต่อการเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงประสบการณ์ของสตรีมุสลิมในการฝากครรภ์ล่าช้า อันจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการดูแลที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการกลุ่มนี้

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลมักอาศัยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือหลัก โดยดำเนินการต่อเนื่องจนกระทั่งข้อมูลถึงจุดอิ่มตัว (Data Saturation) ซึ่งหมายถึงไม่มีข้อมูลใหม่เพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นวิธีการสำคัญที่นำมาใช้ในการประมวลผลข้อมูล โดยเสริมความน่าเชื่อถือด้วยกระบวนการ Peer Debriefing (การอภิปรายกับผู้ทรงคุณวุฒิ) และ Member Checking (การตรวจสอบข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล)

สำหรับการวิจัยที่มุ่งศึกษาประสบการณ์การฝากครรภ์ล่าช้าของสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์คัดเลือกที่ชัดเจน เช่น ต้องเป็นมารดามุสลิมที่มีประสบการณ์การตั้งครรภ์ครั้งแรกในช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี⁸ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยา

การวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยาเกี่ยวกับประสบการณ์การฝากครรภ์ล่าช้าของสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เผยให้เห็นประเด็นสำคัญที่เชื่อมโยงกับระบบความเชื่อทางวัฒนธรรม หลักศรัทธาทางศาสนา และข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการสุขภาพมิติทางวัฒนธรรมและศาสนามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดพฤติกรรมสุขภาพของสตรีมุสลิมตั้งครรภ์ โดยสะท้อนผ่านความสำคัญของการปกปิดร่างกาย ความจำเป็นในการได้รับบริการจากผู้ให้บริการเพศเดียวกัน และความผูกพันกับแนวปฏิบัติตามประเพณีท้องถิ่น⁷⁻⁸ นอกจากนี้ ยังพบอุปสรรคสำคัญในการเข้าถึงบริการสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดด้านภาษา ความยากลำบากในการเดินทาง และความไม่สอดคล้องระหว่างบริการสุขภาพกับวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย⁹

ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของมณีนรีศรี¹ พัฒนสมบัติสุขและคณะ ที่ระบุสาเหตุสำคัญ 8 ประการของการฝากครรภ์ล่าช้า ได้แก่ การไม่ตระหนักถึงการตั้งครรภ์ ความไม่แน่ใจในภาวะการตั้งครรภ์ การมองว่าการตั้งครรภ์เป็นภาวะปกติที่สามารถดูแลได้เอง การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของการฝากครรภ์ การไม่ทราบช่วงเวลาที่เหมาะสมในการฝากครรภ์ ข้อจำกัดด้านความสะดวก (อาทิ อาการแพ้ท้องรุนแรง ข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ ระยะทางที่ห่างไกล ความต้องการให้สามีมาด้วย) การหลีกเลี่ยงการฝากครรภ์โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น และการที่บริการฝากครรภ์ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ¹⁰

การพัฒนาการดูแลที่มีความละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรม

แนวทางการดูแลที่เหมาะสมสำหรับสตรีมุสลิมตั้งครรภ์

การพัฒนาการดูแลที่มีความละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรมสำหรับสตรีมุสลิมตั้งครรภ์ในจังหวัดชายแดนใต้ จำเป็นต้องคำนึงถึงความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนบริบททางสังคมของพื้นที่ การวิจัยเชิงปรากฏการณ์ วิทยาช่วยให้เข้าใจประสบการณ์ชีวิตของสตรีมุสลิมตั้งครรภ์อย่างลึกซึ้ง นำไปสู่แนวทางการดูแลที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะของกลุ่มนี้ได้อย่างเหมาะสม สำหรับการพัฒนารูปแบบการดูแลที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมสำหรับมารดา มุสลิม อาจประยุกต์ใช้วิธีวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน (Community-Based Participatory Research) โดยรูปแบบ การดูแลควรบูรณาการแนวทางอิสลาม แนวทางชุมชนท้องถิ่น และแนวทางการแพทย์แผนปัจจุบันเข้าด้วยกัน

บทบาทของพยาบาลในการส่งเสริมการฝากครรภ์ที่เหมาะสม

พยาบาลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการฝากครรภ์ที่เหมาะสมสำหรับสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้ โดย จำเป็นต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับความเชื่อทางวัฒนธรรมและศาสนาของกลุ่มประชากรนี้ การดูแลสตรี มุสลิมตั้งครรภ์ในพื้นที่ดังกล่าวควรบูรณาการความเชื่อทางศาสนาอิสลาม ประเพณีท้องถิ่น และแนวทางการแพทย์ แผนปัจจุบันเข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาเป็นแนวทางในการให้ความรู้และจัดโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริม การดูแลตนเองระหว่างตั้งครรภ์ของวัยรุ่นมุสลิมบนพื้นฐานของการเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม⁸

บทสรุป

การวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยาในงานวิจัยทางการพยาบาลมีคุณค่าอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจ ประสบการณ์ชีวิตเชิงลึกของทั้งผู้รับบริการและผู้ให้บริการสุขภาพในบริบทที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม กระบวนการวิเคราะห์นี้นำไปสู่การพัฒนาแนวทางการดูแลที่มีความละเอียดอ่อน เหมาะสม และตอบสนองอย่างตรง ประเด็นต่อความต้องการเฉพาะของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. การพัฒนาสมรรถนะข้ามวัฒนธรรม: บุคลากรทางสุขภาพควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะการพยาบาลข้าม วัฒนธรรมเพื่อให้สามารถดูแลสตรีมุสลิมตั้งครรภ์ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงมิติทาง วัฒนธรรมและความเชื่อทางศาสนา
2. โปรแกรมฝึกอบรมเฉพาะพื้นที่: ควรมีการพัฒนาและดำเนินการโปรแกรมการฝึกอบรมการพยาบาลข้าม วัฒนธรรมที่ออกแบบเฉพาะสำหรับพยาบาลที่ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจใน บริบทเฉพาะของพื้นที่
3. ระบบบริการที่เข้าถึงได้: ควรพัฒนาระบบการให้บริการฝากครรภ์ที่เข้าถึงได้โดยสะดวกสำหรับสตรีมุสลิมที่ อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากสถานพยาบาล เช่น การประยุกต์ใช้บริการโทรเวชกรรม หรือการจัดบริการเชิง รุกในชุมชนที่คำนึงถึงข้อจำกัดด้านการเดินทาง
4. การบูรณาการความเชื่อทางศาสนา: ควรมีการผสมผสานความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมเข้ากับการ ให้บริการสุขภาพอย่างกลมกลืน เพื่อสร้างความรู้สึกลดภัย สบายใจ และเพิ่มการยอมรับบริการในกลุ่ม สตรีมุสลิมตั้งครรภ์
5. การวิจัยต่อยอด: ควรมีการดำเนินการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบการดูแลที่มีพื้นฐานทาง วัฒนธรรมสำหรับสตรีมุสลิมตั้งครรภ์ในจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่มีหลักฐาน เชิงประจักษ์รองรับ

Reference

1. Dreyer PS, Martinsen B, Norlyk A. Why phenomenology came into nursing: The legitimacy and appropriateness of phenomenology for nursing research. *Qualitative Research in Health*.2023;13:1-11.
2. Martinsen K. Phenomenology and care: Three dialogues. In: Dreyer PS, Martinsen B, Norlyk A. Why phenomenology came into nursing: The legitimacy and appropriateness of phenomenology for nursing research. *Qualitative Research in Health*. 2023;13:1-11.
3. Nima, P., & Tohpa, H.. (2022). Factors Related to Transcultural Nursing Competencies for Health Care Services of Nurses in Hospitals located in 5 Southern Border Provinces. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 14(3), 49–71. retrieved from <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/pnujr/article/view/253082>. (In Thai)
4. Fajarina M, Terathongkum S, Lininger J. Factors influencing late antenatal care of Muslim pregnant women: A predictive correlational study in Aceh, Indonesia. *Belitung Nurs J*. 2024 Jun 28;10(3):360-367. doi: 10.33546/bnj.3339. PMID: 38947307; PMCID: PMC11211745. (In Thai)
5. Cole C, Wellard S, Mummery J. Problematising autonomy and advocacy in nursing. *Nurs*
6. Jang HY, Yang JE, Shin YS. A Phenomenological Study of Nurses' Experience in Caring for COVID-19 Patients. *Int J Environ Res Public Health*. 2022 Mar 2;19(5):2924. doi: 10.3390/ijerph19052924. PMID: 35270615; PMCID: PMC8910268.
7. Manassavee S, Nareemarn C, Praneed S. Culturally-sensitive maternity care needs of Muslim mothers in a rural community of the southernmost province in Thailand. *Pacific Rim Int J Nurs Res*. 2019;23(1):61-74. (In Thai)
8. Niyomdech N, Thitimapong B. The Self-Care Experiences During Pregnancy of Muslim Adolescents in Three Southern Border Provinces. *Pnu Sci J [internet]*. 2023 May 15 [cited 2025 Apr.23];15(2):97-117. available from: <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/pnujr/article/view/258103>. (In Thai)
9. Colaizzi PF. Psychological research as the phenomenologist views it. In: Valle RS, King M, editors. *Existential-phenomenological alternatives for psychology*. New York: Oxford University Press; 2018. p. 48-71.
10. Pattanasombatsuk M, Siripun S, Chantharasiriput B, Boonlap P, Niha S, Mama J, Kowiwattanakarn S. Causes of delayed antenatal care and self-care experiences before receiving antenatal care among pregnant women in Yala province: A descriptive qualitative study. *Princess Naradhiwas Univ J*. 2024;16(2):21-45. (In Thai)
11. Smuseneto A. The Culture of Having Children in Southern Border Provinces. *JCA [internet]*. 2018 May 16 [cited 2025 Apr. 30];19(35):3-15. available from: https://so02.tci-thaijo.org/index.php/cultural_approach/article/view/123931. (In Thai)